

Я. О. КУЦ

KUTS YA.

адвокат, Адвокатське об'єднання «А.ДВА.КА»

**ВИПАДКИ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЗАХИСНИКА НА СТАДІЇ ОЗНАЙОМЛЕННЯ
З МАТЕРІАЛАМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ДО ЙОГО ЗАВЕРШЕННЯ****THE CASES OF RESTRICTION OF THE DEFENDER'S RIGHTS AT THE STAGE OF THE
PRELIMINARY INVESTIGATION RECORDS REVIEW BEFORE ITS COMPLETION**

*Тези доповіді на Науковій конференції аспірантів, молодих вчених і практиків
«Актуальні питання законодавчого й організаційного забезпечення здійснення правової допомоги в Україні»,
27 березня 2015 року, Київ, Академія адвокатури України*

Адвокат під час здійснення захисту свого підзахисного зіштовхується з явними обмеженнями своїх прав, а отже і прав особи, яку захищає.

Слідчий, прокурор зобов'язаний за клопотанням сторони захисту, потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження надати їм матеріали досудового розслідування для ознайомлення, за виключенням: матеріалів про застосування заходів безпеки щодо осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві; матеріалів, ознайомлення з якими на цій стадії кримінального провадження може зашкодити досудовому розслідуванню.

Слід зазначити, що відмова у наданні матеріалів досудового розслідування, що на думку слідчого можуть зашкодити досудовому розслідуванню є виключно оціночним поняттям. За таку відмову не передбачено жодної відповідальності слідчого і прокурора. Така прогалина в законодавстві може спричинити знехтування прокурором або слідчим обов'язком надання матеріалів досудового розслідування для ознайомлення захиснику та затягнути строк досудового розслідування.

Відповідно до ч. 1, 2 ст. 221 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК України), відмова у наданні для ознайомлення загальнодоступного документа, оригінал якого знаходиться в матеріалах досудового розслідування, не допускається. Під час ознайомлення з матеріалами досудового розслідування особа, що його здійснює, має право робити необхідні виписки та копії [1].

Відповідно до науково-практичного коментаря ст. 221 КПК України,

інші представники сторони захисту – захисник та законний представник підозрюваного, реалізуючи свої процесуальні повноваження, мають право користуватись усіма правами підозрюваного, передбаченими КПК України (ч. 5 ст. 44, ч. 4 ст. 46 КПК України). Єдина особливість полягає в тому, що тільки після набуття статусу законного представника (постанова слідчого про залучення законного представника підозрюваного) та захисника (постанова слідчого про залучення захисника) вони зможуть відповідно представляти та захищати інтереси підозрюваного і користуватися передбаченими КПК України правами [2, 546].

Відповідно до ст. 220 КПК України, клопотання адвоката-захисник подані слідчому або прокурору розглядаються у строк не більше 3-х днів з моменту подання і задовольняються за наявності належних підстав. Про результати їх розгляду захисник обов'язково повідомляється. Про повну або часткову відмову в задоволенні клопотання виноситься вмотивована постанова, копія якої вручається захиснику, а у разі неможливості вручення з об'єктивних причин – надсилається йому. Захисник протягом 10 днів з моменту одержання копії постанови має право оскаржити її слідчому судді.

Пропонуємо в ст. 220 КПК України, зазначити строки повідомлення захисника про розгляд його клопотань та вказати строк вручення йому постанови слідчим, та строк відправлення йому по-

штою копії постанови про відмову в задоволенні клопотань.

Скарга адвоката на не правомірні дії прокурора чи слідчого у разі не надання матеріалів досудового розслідування для ознайомлення повертається, якщо: її подала особа, яка не має права подавати скаргу; вона не підлягає розгляду в цьому суді; скарга подана після закінчення встановленого строку і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку або слідчий суддя за заявою особи не знайде підстав для його поновлення. Слідчий суддя на протязі трьох робочих днів після отримання скарги відмовляє у відкритті провадження лише у разі, якщо скарга подана на рішення, дію чи бездіяльність слідчого, прокурора, що не підлягає оскарженню. При цьому, копія ухвали про повернення скарги або про відмову у відкритті провадження невідкладно надсилається особі, яка її подала, разом із скаргою та усіма додатками. Ухвала може бути оскаржена в апеляційному порядку (ст. 304 КПК України) [1].

Пропонуємо задля виключення випадків затягування строків досудового розслідування та порушення прав адвоката ч. 1 ст. 221 викласти в такій редакції: «слідчий, прокурор зобов'язаний за клопотанням сторони захисту, потерпілого надати їм матеріали досудового розслідування для ознайомлення, за виключенням матеріалів про застосування заходів безпеки щодо осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві. Не допуска-

ється відмова у наданні для ознайомлення оригіналу загальнодоступного документа».

Завершити, слід словами Ю.І. Стецовського, який писав: «Не знаючи матеріалів справи, адвокат не зможе здійснити захист. Якщо з певних причин захисник не брав участі у слідчих діях, то це не повинно виступати перешкодою для ознайомлення з новими матеріалами. З новими матеріалами захисник вправі ознайомлюватися по мірі їх поступлення, а не тільки після завершення досудового розслідування» [3, 9].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 12 травня 2014 р. : (ОФЦ. ТЕКСТ). – К. : ПАЛИВОДА А.В., 2014. – 328 с. – (Кодекси України). – ISBN 978-966-437-303-3.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль [та ін.] ; за ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2014. – ISBN 978-966-458-410-1.
3. Т. 1 : Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. – 2014. – 768. – ISBN 978-966-458-411-8.
4. Стецовский Ю. И. Уголовно-процессуальная деятельность защитника / Ю. И. Стецовский. – М. : Юридическая литература, 1982. – 173 с. – ISBN 5-7975-00056-5.